

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši štev. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Janko Florjančič. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

**Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :**

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša označila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Albanska vstaja.

Balkan se ne bo še tako kmalu pomiril. Komaj je sklenjen mir med Bolgarijo in Turčijo, že je nastalo na Balkanu novo krvoprelitje med Srbi in Albanci.

Kmalu potem ko so se velevlasti na pritisk Avstrije in Italije zedinile v tem, da se mora ustanoviti na Balkanu nova država Albanija, so morali Srbi zapustiti ozemlje bodoče Albanije. Meje nove države še sedaj niso določene, ne na severu ne na jugu. Le toliko je določila londonska konferenca, da pripadejo mesta Ipek, Prizren, Djakovica in Debar Srbiji oziroma Črni Gori. Natančno pa še sedaj ni meja določena.

Zadnji čas je srbska vlada začela opazati med Albanci, ki prebivajo v precejšnjem številu po teh mestih, sumnjivo gibanje. Čeprav so Srbi Albance razorožili, so ti čudovito naglo prišli do novega orožja. Srbska vlada je začela sumiti, da se orožje vtihotaplja. Da to prepreči, je prepovedala Albancem z gorâ prihajati v zgoraj omenjena srbska mesta. Srbska vlada se je tudi bala, da utegnejo Albanci v teh mestih zanetiti vstajo. In res, pretečeni teden, prej kot se je mislilo, je izbruhnil upor in zavzel v kratkem času obliko velike ter dobro pripravljene vstaje, ki se razteza na vse obmejno ozemlje med Srbijo in novo Albanijo. Na čelu tega gibanja stoji Isa Boljetinac. Dne 19. septembra so Albanci začeli vpadati na srbsko ozemlje v močnih, dobro oboroženih skupinah. Nad šest tisoč mož, katerim so poveljevali tuji (!) častniki, je navalilo na Debar. Po vročem boju se je srbska posadka morala umakniti. Kičevo in Djakovica sta tudi padli v njih roke. V Strugi so vstasi povzročili hudo klanje. Tudi okoli Prizrena so se vršili večji boji.

Vse kaže, da imajo Srbi opraviti z jako nevarnim gibanjem. Zato sta se Srbija in Črna Gora popolnoma domenili in bosta skupno nastopili proti skupnemu sovražniku. Srbski kralj je odredil mobilizacijo moravske divizije in tudi en del rezervistov ostalih divizij je bilo baje poklicanih pod orožje.

Ob enem se je srbska vlada obrnila v posebni noti na velesile, jim razložila dogodke in izjavila, da je pripravljena z namenom, da se na njenih mejah vzpostavi red, če treba, tudi zasesti, čeprav samo začasno, one dele Albanije, ki jih je morala po sklepu velesil nedavno zapustiti.

A tu sta se brž oglasili Avstrija in Italija in Srbiji prav odločno svetovali, naj se omeji samo na obrambo svojega ozemlja, Albanije pa se naj ne dotika. Ker je vir vseh homatij v Albaniji, zato bo Srbija težko upor zadušila popolnoma, če ne bo posegla na albansko ozemlje. Albanski rovarji bodo v Albaniji imeli vedno varno gnezdo, kjer bodo po svoji stari navadi lahko kovali načrte za nove napade na srbsko ozemlje. A če Srbija zasede kos prave Albanije, bo zopet ogenj v strehi.

Kdo je kriv te vstaje? Nihče drugi kot tisti, ki je Albancem dal orožje in jim daje potuho, da imajo pogum napadati Srbijo in Črno Goro. Zanimivo je to, da albanskim ustašem načelujejo tuji častniki. Tako se Albanci bore s tujo pomočjo proti Srbiji. Kateri narodnosti pripadajo ti častniki, se še ni dognalo. Mogoče je, da so Bolgari. Grdo pa je tudi to: Albanci smejo tepati in prezirati londonsko pogodbo, ki določa, da morajo biti mesta Debar, Prizren in druga, kjer divja sedaj albanska vstaja, srbska last. Srbija bi se pa še braniti ne smela, samo da ostane Albanija nedotaknjena. Kje je tu pravica?

Najbolj pametno bi bilo, ko bi velesile Srbiji, mesto da jo ovirajo, naravnost dale naročilo, naj za vsako ceno napravi red na albanski zemlji, ki ga Albanci sami nikdar naredili ne bodo. Zlasti bi bilo želeli, da se Avstrija v albansko-srbske homatije ne meša. Naj bo enkrat konec te albanske more, ki je naši državi že dovolj škodovala.

Skupni avstrijski katoliški shod.

Nekateri nemški časopisi se pritožujejo nad tem, da so se začeli prirejati narodnostni katoliški shodi, kakor v Ljubljani, Kolinu in Lincu, ne pa skupni avstrijski katoliški shod, na katerem bi govorili zastopniki raznih narodov vsak v svojem jeziku, kakor je bilo n. pr. na prvem avstrijskem katoliškem shodu na Dunaju, ko je grof Barbo govoril v slovenskem jeziku. Misel sama po sebi ni napačna, da bi se včasih pokazali vsi katoličani kot ena družina. Ali ravno pri nas v Avstriji je to težko izvedljivo, ker se Nemci preveč čutijo kot vladajoči narod in preveč tiščijo na to, da bi povsod imeli sami vodilne vloge, drugi narodi bi jim pa bili za statiste. Da bi se celi narodi shajali na enem kraju tudi nima pravega pomena. Ako se govorniki na takem shodu oglašajo v raznih jezikih, tedaj zlasti one govornike, ki zastopajo male narode, le mala peščica razume, drugi poslušalci pa nevoljno čakajo, kdaj bo govora konec, ali pa odhajajo. Ako pa vsi govorijo v enem, recimo v nemškem jeziku, ima pa shod vrh tega še politično ozadje. Drugače je, če se shajamo Slovenci in Hrvati. Še celo neizobražen Slovenec, ki se ni nikoli učil hrvaščine, za silo razume, če kdo hrvaški govori. Tudi se nam ne gre za to, da bi ta ali oni hotel

PODLISTEK.

Berač Fržinec.

(Spisal: Vladimír.)

(Konec.)

Potem, ko smo si ogledali njegovo neveselo preteklost, se vrnimo k njemu samemu. Počasi jo maha po sneženi dolini. Pod Palovčami pelje kolovozna pot na polje doli in še dalje mimo Žahovce v temen smrekov gozd; ozka steza pa drži na Mlako, kamor se je bil namenil naš berač. Zamišljen v svojo nemilo usodo je v Palovčah pri kajži namesto na desno zavl na levo, že s snegom zameteno kolovozno pot in brezskrbno gazil proti Žahovci.

Prišedši tjakaj, se je zavedel svoje zmote. Hiša je bila zaprta, hlev in skedenj tudi. Ozre se okrog sebe in se zgrozi. Strah mu pretrese mozeg in kosti, skrb mu z bojznijo napolni srce. Kaj početi, kam se obrniti? Pred njim se širi temen gozd, ki se šibi pod sneženo težo, nad njim s sivimi oblaki zastrto nebo, za njim pa gleda tam gori iz snega mala Mlaka, njegov izgrešeni cilj.

Z utrujeno levico otepe sneg z ramen in s širokokrajnega klobuka, nato se pa tesneje zavije v svojo suknjo.

Polaščala se ga je že utrujenost in omejenost. Še vedno ni vedel, kam bi se obrnil. Bi-li gazil po debelem snegu pol ure naravnost navzgor do Goričnika, ali bi krenil po gozdni poti, ki se vleče celo uro daleč tja do Štantarjevega hleva v Peračici, kjer je že večkrat sanjal o svoji nesreči, o hudi bitki in o Nemcih, ki jih je pobijal in streljal.

Postal je še za hip, potem pa se odločil, da krene po gozdni poti na „Štantarico“, kakor ljudje splošno imenujejo ta kraj. Misleč, da bo lažje hodil po gozdu, kjer drevje prestreza snežene kosmiče, ubere že sicer nerodno pot, katere pa v snegu še nikdar ni prehodil. „V eni uri bom tam,“ je mislil in se tolažil. Na ovire se niti spomnil ni in še malo ni slutil, kar je preteče viselo nad njegovo glavo. In kakor bi sneženi naravi hotel pokazati, da je še trden v nogah, napravi par korakov urneje v gozd, v svojo — pogubo.

Nekako do sredine gozda, kjer stoji košata jelka, je hodil brez posebnih ovir. Tu pa je za hip postal in začutil veliko slabost in onemoglost. Hotel se je okrepčati s kosom potice in odpočiti pod visokim drevesom. Pa ni se še stisnil k deblu, kar se zazibljejo veje in debela plast južnega snega se ospe na ubogega Fržinca.

Topo je pogledal navzgor in ni se upal odpočiti pod drevesom prve nesreče. Nerodno je izpulil noge izpod snega, ki ga je potlačil mladane k tlom, in je šel, ali bolje rečeno, se je s težavo vlekel naprej po ozki gozdni globeli, ki je zarezana globoko v zemljo in večkrat s snegom zametena, kar mu je še bolj otežkočalo hojo. Na obeh straneh pa so se košatile visoke smreke in jelke, ki so grozeče iztezale nad Fržincem svoje z belimi rokavicami obdane roke, pripravljene vsak čas, da objamejo v mrzlem objemu nesrečno žrtev.

Z bojznijo se je oziral nesrečnež proti nebu, ki je še vedno sipalo sneg v debelih kosmičih na prostrani gozd, in po dolgem molku je zaklical: „Nehaj, nehaj sipati name svojo

jezo!“ Ali kakor bi nebo nalašč kljubovalo, s podvojeno silo je bruhalo svojo silno jezo na širni gozd. Z dreves so vedno gostejše drsele snežene plasti na beračev upognjeni hrbet. Revez je komaj gazil; v dolgih presledkih je potezal težke noge iz visokega snega. Vkljub temu ni mrmral, ni klet. Molče je potegoval in zopet potiskal utrujene noge v sneženo gaz. „Če pridem do hleva, dobro,“ je mislil sam pri sebi, „tam se zarijem v seno in v sladkem spanju pozabim na vse trpljenje. Ako pa omagam sredi poti, me v ledeni postelji zgrabi smrt in reši nadlog.“

S temi mislimi navdan je potegnil desno nogo iz snega in napravil še en korak, korak — poslednji. Noga se mu je pogreznila globoko v sneženi zamet in mu obtičala za jelkino korenino. Morda bi se bil še izkopal iz snega, pa o joj! V tem hipu se je z dveh smrek hkrati vsul težak sneg na sključenega starca in ga zakopal do prs v sneženo odejo. Dokončal je svojo pot!

Kakor pribit je ležal v snegu. Obšla ga je silna slabost, lakota je pritisnila, v trebuhu pa je začutil staro bolečino. Pred očmi se mu je stemnilo, pobeljeni gozd se je vrtel okrog njega, utrujene trepalnice so se zaprle, berač je padel v omedlevico.

Tedaj se je začel boj, zadnji boj...

Noč je zagrnila sneženo naravo, sneg je ponehal, mraz je pritisnil, berač je — sanjal. Po gozdu hodi. Pot je nasuta z belimi cveticami, da se ziblje kakor na mehkih blazinah. Pelje ga navzgor, navzgor, gotovo gori k materi. Ob potu so mlaji, visoki mlaji, vsi oviti s cveticami, prepreženi in zvezani z lepimi vencami. Pod mlaji hodi, in glej, rožice se mu vsipajo na glavo, na široko-

imeti vodilno vlogo in drugega tiščati nazaj, kakor je pri stikih z Nemci. Slovanski narodnostni shodi katoliški misli nikakor niso v kvar in pri našajo krasne uspehe, kakor sta letos dokazala shoda v Ljubljani in v Kolinu. Pač pa bi bilo treba, da bi se večkrat vršili sestanki vseh avstrijskih katoličanov. Na teh sestankih pa naj bi se shajali le delegati ali odposilanci, voljeni bodisi na pokrajinskih katoliških shodih, ali kako drugače, in posvetovali bi se na teh sestankih o občnih zadevah katoliške cerkve v monarhiji. Tudi nasprotniki katoliške cerkve, frimasoni in socijalni demokrati, imajo podobne internacionalne sestanke delegatov in njihovi sestanki dajo organizaciji strank moč in veljavo.

Avstrija tepena pri izseljevanju svojih narodov.

Noben narod ni huje udarjen z izseljevanjem v Ameriko, kakor slovenski. Tega izseljevanja je veliko kriva avstrijska vlada. Sedaj je pa prišlo na dan, da je posebno po prevoznih družbah hudo oškodovana Avstrija, tedaj vsi davkoplačevalci, in da bo zaradi tega ropotalo v državnem zboru. Prišlo je pa tako. Zveza prevoznih družb, imenovana „Pool“, je silno veliko zaslužila pri prevažanju ljudi iz Avstro-Ogrske v Ameriko. Pri tej zvezi je „Severno-nemški Lloyd“ in „Črta Hamburg-Amerika“. Avstrija je hotela oni zvezi pristriči peruti in je začela z denarjem podpirati prevozno družbo „Austro-Americana“, ki prevažala ljudi iz Trsta v Ameriko. Na leto ji je dajala podpore po štiri milijone kron. Iz tega vzroka je tudi družba „Canadian-Pacific“, ki naj bi prevažala ljudi iz Trsta v Ameriko, l. 1908 dobila koncesijo. „Canadian-Pacific“ je bila prej v kartelu s „Poolom“. Letos je iz kartela izstopila in začela se je proti nji gonja. Sedaj so pa prišli na sled veliki umazanosti. Od Avstrije z milijoni podpirana „Austro-Americana“, ki je prejela od naše države že 15⁰⁰⁰ milijonov kron, je imela sklenjeno tajno pogodbo z brazilijansko vlado in je dobivala od nje premije, da je izvažala v Brazilijo za kmetijstvo in vojaštvo sposobne moške. Tako je prepeljala na stroške brazilijanske vlade samo lansko leto 42 000 izseljencev iz Avstro-Ogrske v Brazilijo. Vključno avstrijski podpori so njeni agenti delali na korist „Poola“, tedaj proti avstrijskim interesom. V Avstriji ima „Austro-Americana“ 120 agentur, „Pool“ 30 in „Canadian-Pacific“ le pet agentur. Od 3.500.000 avstrijskih izseljencev jih je šlo na Trst 76.000. Nemške železnice zaslužijo 100 milijonov na leto, „Pool“ pa 218 milijonov mark. Med temi milijoni je tudi veliko slovenskih žuljev.

krajni klobuk, na rame in na pleča, da se mu upogiba sedemkrižni hrbet.

Pot se krajša, vedno bliže prihaja cilju; kmalu bo pri materi, gori v zlatih nebesih, kjer cvete in duhti cela ravan samih belih lepodišičih rožic.

Že hoče stopiti čez prag nebeški — pa oh — omahne, nevidna moč ga potegne nazaj, da pade vznak in ne more vstati — oh, mati, kje ste, kje? — na pomoč!

Mrzel pot ga objame, blede mu obraz, počasneje diha, hrope, žila mu zastaja — berač umira...

Čez dva dni še-le ga je izkopal iz snega Štantarjev hlapec. Prišel je bil po steljo na Štantarico in spremljal ga je pes Lovčen. Ko je hlapec nakladal, je privilil nes k njemu, se mu dobrič, ga gledal naravnost v oči in ga vlekel za obleko proti gozdu.

Čudno se mu zdi, kaj to pomeni, gre v gozd in najde v snegu zakopanega Fržinca. Napol je ležal, napol sedel; glava mu je molela iz snega. Obličje je imel trdo, blede — zmrznil je ubožec.

Berača so prenesli v mrtvašnico v Podgori in oskrbeli vse potrebno. Po vaseh pa so še isti dan govorili o smrti slaboumnega berača Fržinca, ki je zmrznil v Peraškem gozdu.

„Bog mu daj večni mir in pokoj!“ je vzdihnila stara Kodela v Podgori, katero je pretresla ta novica.

„Revež je bil,“ je dostavila soseda Špičkovka, ki mu je večkrat odrezala kruha velik kos, in je izmolila en očenaš za njegovo dušo.

POLITIČNI PREGLED.

Nova avstrijska prijateljica. Na Dunaju so se začeli ogrevati za to, da bi se Avstro-Ogrska sprijaznila z Rusijo in seveda tudi s Francosko. O Rusiji se trdi, da ima zadnji čas več interesov v Mali Aziji, kot na Balkanu, in nam tedaj ni toliko na poti. Francoska ima silno veliko denarja in bi bilo prav, ko bi tudi Avstriji enkrat odprla svoje zakladnice.

Verska nestrpnost bosenskih Srbov vedno bolj narašča. Sedaj so tudi srbski virilisti sklenili, da se ne bodo udeleževali saborskih sej, ako bo navzoč dr. Stadler, ki je eno polnoletno srbsko deklico sprejel v katoliško cerkev. Taka je srbska svoboda!

Vojna med Turčijo in Grčijo ni več daleč. Grčija hoče, da bi tisti Grki, ki so turški podložniki, pa so prišli pod Grško, postali podložniki grški. Turčija pa tega ne dovoli. Zato je nastalo med obema napeto razmerje. Vrh tega sta si prišli navskriž tudi zaradi nekaterih otokov. Turčiji se zdi, da je Grška postala premočna. Zato jo hoče oslabiliti z vojno.

Srbsko-albanski boji. Albanci so po hudem boju pri Djakovici zarabili, kakor pravijo, veliko orožja in streliva. Potem so Srbi dobili pomoč. Prizren so Albanci obkolili. Srbska posadka v Prizrenu je štela 4000 mož. Nadalje so Albanci zasedli Ljumo s 25.000 možmi. Pri Ljumi Kuli je bil boj. Pri Mavrovu in Kičevu so bili Albanci tepeni, pri Debrji, kjer je Albancev 30.000, so se pa močno utrdili. Imajo pa tudi strojne puške in topove in poveljnik jim je Isa Boljetinac. Srbske čete so Albance potisnile od Dibre, vjele 2000 Albancev in jim vzele topove ter mnogo pušk. Za poveljnika srbske armade, poslano proti Albancem, sta bila imenovana Damjan Popović in Milivoj Andjeković. Albanci prodirajo proti Strumi in proti Gostivarju. Pri Ohridi so Srbi napadli Albance, in ker se niso hoteli udati, so vse posekali. Potem so baje mesto Ohrido zasedli Grki. Med Albanci in Črnogorci razen do nekaterih prask še ni bilo spopadov.

Bolgari in Makedonija. Bolgari nočejo priznati, da so po svoji nepredvidnosti izgubili Makedonijo, in izjavljajo, da se bodo za njo še borili. Društvo „Narodna zveza“ v Sofiji je izdalo na narod oklic, v katerem pravi: „Srbi i Grci, naši vragove, podlo i razbojničeski zagrabili bugarските zemi i naložili novo i po-grozno rabstvo nad neščastnata Makedonija. Bojiščata spreha, topovete prestanaha da bučat i mir se podpisaj; no borbata ne je prestanala.“

Bolgarsko-turška mirovna pogodba je bila dne 29. septembra podpisana. Pokazalo se je pri ti priliki, da za pogodbo tiči tudi bolgarsko-turška zveza. Turški veliki vezir je bil na vso moč sladak, ker so Bolgari Turkom vse prijenjali. Bolgarske odposlance v Carigradu so Turki povabili na obed. General Savov se je Turkom zahvalil za prijazni nagovor velikega vezirja. Glede železniške črte proti Egejskemu morju, katero preseka turška meja, so se domenili, da bodo Bolgari smeli po tej železnici dobivati orožje, tekom desetih let naj pa Turčija in Bolgarija zgradi vsaka svojo železnico proti morju.

Turčija, ki je oskubla Bolgare, bi sedaj tudi Grke rada potipala. Pri Dimotiki je Turčija zbrala 15.000 in pri Česmi 5000 vojakov, od Grčije pa zahteva, da naj ji vrne otoka Kios in Mitilene, ako hoče, da se bo naprej z njo pogajala. Česme leži nasproti Kiosu. Turški časniki ostro pišejo proti Grčiji. Zato je pa tudi Grčija ustavila razoroževanje armade in pripravila bojne ladje.

Romunija je dobila v Parizu veliko posojilo. S tem bo Romunija v politiki še bolj odvisna postala od Francoske in njenih dveh mogočnih zaveznic.

DOPISI.

Iz Mavčič. V tukajšnji šoli bo imel predavanje o krmi, krmiljenju in umni živinoreji g. živinorejski instruktor Hladnik iz Ljubljane v nedeljo dne 5. oktobra popoldne ob 3. uri. Po predavanju je želeli stvarne razprave, katere se bodo naši pridni gospodarji radi udeležili. — Drugo predavanje bo sredi novembra za gospodinje in dekleta o umni prečiščereji. — Jablana, ki ima na štirih vejah ravno sedaj lepo cvetje, se vidi v Mavčičah tik šole. — Bogat fiziol. Eno steblo fiziola, ki ima do 110 strokov, t. j. nad 700 zrn, ima kmetica M. Jeraj v Mavčičah št. 9. — Pet kg težko repo ima v Mavčičah posestnik Fr. Jeraj št. 8. Tudi zeljnate glave so letos po naših zeljnikih tolike, da ne pomnimo več desetletij takih. Krompirja je letos obilo in lepega. Cena mu zelo pada. — Občinska cesta od Trate (postaje) do Mavčič in dalje na Praše in Jamo je tako pripravna za okrajno cesto, da bi si naši občinski možje pridobili veliko zaslugo, ako bi prosili deželni odbor, da to najlepšo in zelo rabljeno cesto vsprejme čim prej med okrajne ceste. Najozlja okrajna cesta na celem Kranjskem pa je, resnici na ljubo bodi povedano, ona iz Mavčič na Medvode. Če široko stopiš — pa si na sosedovi njivi! Pravijo, da jo bodo razširili čez pet laških let. — Letošnja

zima. Letos se prorokuje mila zima. Baje se bo vsaki mesec videlo strnišče na njivi! — Na Podreči pri Mavčičah se širi med otroci oslovski kašelj.

Škofja Loka. Dne 30. septembra so imeli v izobraževalnem društvu skušnjo za gledališko predstavo. Med skušnjo je pa neznan zlikovec vrgel skozi okno kamen v dvorano, in sicer s tako močjo, da je kamen priletel skozi šipe v nasprotno stran dvorane v vrata. K sreči takrat ni bilo nobenega pri vratih, ker bi ga bil kamen lahko občutno poškodoval. Zadnji čas se opaža pri mladini zopet neka posurovelost. Čuditi se pa ni, saj gotovi krogi na vse konce strežejo liberalizmu. To pa je gotovo, da kjer se omika zajema iz liberalnega časopisja, in še celo iz židovske „Preše“, tam tudi ni pričakovati boljše bodočnosti.

Na Brezjah se je vršila, dne 2. oktobra kolavdacija novih orgelj, katere je izdelal g. Anton Dornič iz Radovljice, op. 6. — Orglje imajo 47 pevajočih spremenov in tri manuale. Delo se je posrečilo. Veseli smo lahko Slovenci, da imamo med domačini takega mojstra, ki nadkriljuje tujce. Strokovno oceno bo prinesel „Cerkveni glasbenik“. Posebno se mora pohvalno omeniti fina intonacija posameznih spremenov. V nove orglje je gospod mojster prevzel tudi registre iz prejšnjih orgelj. Posebno značilni novi spremeni so: vox humana, klarinet, trobenta in posavna. Po sv. maši ob 10. uri je bil cerkveni koncert; na orgljah sta mojstersko igrala pč. g. Stanko Premrl, stolni kapelnik, in domači organist g. Bolé. Tudi pevske točke, katere je izvajal — 18 pevcev — domači cerkveni zbor, so žele splošno priznanje.

NOVIČAR.

Kranjsko deželno gospodarstvo. Prava nesreča za kranjsko kronovino bi bila, posebno dandanes, ko povsod v Avstriji denarja zelo primanjkuje, ako bi sebični liberalci imeli deželo v rokah. Ker pa liberalci nimajo večine v deželnem zboru, bi radi bili vsaj dobro plačani kontrolorji. Kako znajo ti ljudje kontrolirati, so pokazali in še kažejo pri „Glavni“. Upravni odbor pri „Glavni“ tako pridno dela, da bo še tisto posesal, kar se sleparji pustili v blagajnici, ko je nastal polom. Med tem časom bodo volitve za deželni zbor končane in potem se bo deželo videlo, koliko so liberalci požrli. Tu naj se napravi kontrola, dokler je še čas! Ker liberalci tako slabo znajo gospodariti, naj se k deželnim podjetjem sploh ne pustijo blizu. Saj se pa tudi ti ljudje vtikajo v stvari, katerih prav nič ne razumejo. Poslanec Ribnikar hoče pri električni centrali na Završnici imeti prvo besedo. In ta naj bo za kontrolorja! Ribnikar je živinozdravnik in drugega nič, najmanj pa strokovnjak v električnih in stavbenih zadevah. Zato naj pa Ribnikar samo takrat odpre svoja široka usta, kadar bo pod Stolom kakšna krava bolna.

„**To se bo vse zasukav!**“ je dejal Gorjenec, ki je Francoza zibal. Pa se je res zasukalo! Kdor je pred sklicanjem kranjskega deželnega zbora bral grožnje liberalnih listov, pa sedaj bere poročila o polomiji liberalnih poslancev v deželni zbornici, mora dr. Tavčarju prav dati, ki je rekel: „E, kaj cajtenge!“ Naši poslanci imenitno devajo liberalne laži in sumničenja na dilco in napredne „cajtenge“ se zvijajo kakor kužek z odsekanim repom.

Kultura liberalnih učiteljev. Dr. Tavčar je v deželnem zboru rekel, da so liberalni učitelji zaslužni za naš kulturni razvoj. To pa ni resnica. Liberalni učitelji imajo le to zaslug, da s pomočjo svojega glasila, umazanega „Dneva“, v katerega pridno dopisujejo, širijo med ljudstvo surovost in brezverstvo. Taki učitelji naj se kaznujejo s postom, ker so največji škodljivci slovenskega naroda in izdajice njegovih svetinj.

Čudni sodni dan. Pred enim tednom je „Dan“ grozil, da bo v deželnem zboru prišel za „klerikalce“ zaradi zadeve dr. Kreka sodni dan. Ta teden, ko je dr. Krek vložil že drugo tožbo zoper Kamilo Theimer, je pa liberalcem začelo smrdeti in nič več ne poje „Dan“: „Priča Pavšlar in Kamila“, ampak pravi, da so klerikalci lisjaki in da so ti nalašč za čas zasedanja pridržali afero dr. Kreka. Ta sodni dan se tedaj utegne končati drugače, kakor so liberalci mislili.

Boj „Orlov“ z liberalno fakinažo. V Mariboru so se zadnji nedeljo „Orli“-rekruti udeležili cerkvene slovesnosti v kroju. Ko so šli iz cerkve, jih je napadla poulična druhal slovenske in nemške narodnosti s psovskami in palicami. Druhal sta vodila dva liberalna sedmošolca. „Orli“ so potem pobe precej dobro nabutali.

Mestna elektrika v Kranju. Obravnave o elektriki in vspehi poslancev S. L. S. v deželnem zboru so elektrizirali tudi kranjski občinski odsek za električno razsvetljavo. In se je vnel. V zadnji seji občinskega odbora je ta odsek predlagal, da naj se prekinjena vodoppravna obravnava z g. V. Majdičem nadaljuje in doseže koncesija za električne naprave na Savi, deželni odbor pa poprosi, da dovoli mestu posojila 40.000 K. Pristaši S. L. S. v Kranju so za napravo mestne elektrarne, ki naj bi služila ne-le mestu, ampak tudi meščanom, kajti cene za električni tok, ka-

kršne ima gospa Mayr, so po računih g. inženirja pl. Šukljeja previsoke. Lahko bi pa naša stranka, ako bi mi posnemali ljubljanske liberalce, sedaj zahtevala mešano komisijo, ki naj do vinarja natančno dožene, če so proračuni kranjskega električnega odseka zanesljivi. Pa tudi tega ne bo treba, ker so izkušeni meščani prepričani, da bo g. Jagodic pustil izobešeno fotografijo mestne elektrarne samo do prihodnjih volitev, potem jo bo pa g. Pirc zopet ukazal spraviti.

Židovske laži. „Neue Fr. Presse“ je prinesla laži polno poročilo o seji kranjskega deželne zbor. Potem je pa morala natisniti dolg uraden popravek. Tudi Tavčarjeve in Ribnikarjeve časnike je naj g. deželni glavar prime za lažnjive celjusti.

Inženir pl. Šuklje je spisal v „Slov. Narodu“ članek, o katerem se splošno trdi, da kaže zelo nizko stopinjo olike. Čudno je, da je Šuklje — profesor. Značilna je pa tudi izjava tega gospoda v „Narodu“, da on ni bil nikdar pristaš S. L. S. Njegov oče je pa kot deželni glavar trdil, da je odločen pristaš S. L. S. Na sina tedaj, kakor se kaže, oče ni imel vpliva. Značito je pa tudi očetova odločnost bila le od danes do jutri.

Občni zbor kranjske podružnice Slov. Straže bo dne 5. t. m. ob 11 ih dop. v Ljudskem domu. Vse člane vabi odbor, da se občnega zbora vdeležijo. Dnevni red bo običajen. Blagajniško poročilo izkazuje, da se je poslalo na centralo v Ljubljano 219 K 28 v. Te dni se pobira članarina za leto 1913. Vsak zaveden Slovenec in vsak pristaš S. L. S. naj prispeva za naše obmejne Slovence.

Spomenik sv. Janeza Nepomuka so te dni pripeljali v Kranj. Tega še ne vedo, kam bi ga postavili. Pokojni Ivan Majdič, ki je zapustil za spomenik 36.000 K, mu je določil stojišče pred sodnijo. Nekateri so pa mnenja, da bi se dragoceni spomenik bolj podal na glavnem trgu, namesto starega vodnjaka. To mnenje ni napačno.

Poročil se je zadnji tork v Kranju g. Emil Merk, kapetan pešpolka štev. 45 v Travniku, z gđc. Ano Omsar iz Kranja.

Na Česnjici je na žagi „Sodarske zadruga“ žaga odrezala Jakobu Prevca s Studenega en prst na roki.

V Zapogah je strela udarila v hlev Janeza Hubada in omamila živino. Enega prašiča so morali zaklati.

Sladkorna industrija. Bivši deželni glavar pl. Šuklje hoče uvesti na Dolenjskem sladkorno industrijo. Dne 1. t. m. je bil ustanovni shod v Ljubljani.

Pozor! Današnji številki „Gorenjca“ je priložen mali vozní red za vse gorenjske železnice. Naročniki „Gorenjca“, kateri niste prejeli voznega reda, pošite dopisnico, pa se vam bo doposlal pri prihodnji številki.

Razglas. Ker se nekatera določila cestnega policijskega reda še vedno ne izpolnjujejo natančno, se opozarja občinstvo na sledeče predpise, ki veljajo brez izjeme za vse ceste in pota: 1. Ob temnih nočeh mora imeti vsak voz gorečo svetilko. 2. Vsako vozno kolo (bicikelj) mora imeti od začetka večernega pa do jutranjega mraka belo luč. 3. Med vožnjo voznik ne sme svojega voza zapustiti in ni dopuščeno, da bi le en voznik vozil z dvema ali več vozovi. 4. Med vožnjo voznik ne sme na vozu spati. 5. Pri gostilnah smejo vozovi stati le izven cestnega tira ter morajo imeti ponoči vrhu tega še primerno razsvetljavo. 6. Na vozu ne smejo biti napravljeni sedeži, ki bi moleli čez širokost voza ali čez širokost vsakokratnega tovora. Tovor ne sme presegati širokosti treh metrov. 7. Pri vožnji s sanmi je treba pripeti vpreženi živini zvonce. 8. Vsak voz mora imeti cokol ali žlajf, z verigami se pa vozovi ne smejo zavirati. 9. Razum pri gospodarskih vozovih morajo imeti kolesa tovrstnih vozov za tovor 2000 do 3500 kg najmanj 10 cm, kadar je tovor težji pa najmanj 15 cm široka platišča. Prestopki cestnega policijskega reda se bodo v prihodnje kar najojstreje kaznovali.

C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju.

RAZNOTEROSTI.

Goriški deželni zbor. Prošt dr. Faidutti, deželni glavar, in dr. Franko, glavarjev namestnik, sta se zahvalila cesarju za imenovanje. V deželni odbor so bili izvoljeni: dr. Gregorčič, dr. Franko, dr. Dominco, dr. Flego in dr. Pinausig.

Izseljevanje. Avstrijski državni zbornici se bo predložil načrt zakona, s katerim naj bi se otežkočilo izseljevanje.

Na Italijanskem bodo imeli ta mesec nove volitve za državni zbor.

Baron Skerlec je ozdravel. Nemcem v Rumi je brzojavil, da si bo prizadeval z vedno patrijotično podporo Nemcev napraviti red na Hrvaškem in v Slavoniji. To pa to!

Nemški trgovci na Balkan. V Berlinu se je osnovalo društvo, ki namerava v industriji in trgovini osvojiti balkanski trg. Nemci v rajhu se nočejo zameriti niti Bolgariji niti Srbiji in zato bodo lože dosegali svoje namene ter izkoriščali slovenske dežele za nemškega Moloha.

Kolera na Ogrskem. Eno noč je v Budimpešti zbolelo 12 oseb za kolero.

Strah Nemcev pred Rusijo. Pred kratkim so zborovali v Düsseldorfu na Nemškem monisti. Rekli so, da če bo število rojstev po nemških mestih šlo tako nazaj, kot zadnja leta, bo Nemčija kmalu trepetala pred močno obljubeno Rusijo.

Roparji na Ruskem. Na vladikavkaški progi so razdrli roparji železniški tir. Nato je privozil osebni vlak, ki je skočil s tira. Vozovi so se prevrnili, 40 oseb je bilo mrtvih in nad 100 težko ranjenih.

Velika slovenska šola v Ameriki. V Jolietu so doslej imeli slovensko šolo s šestimi sobami. Sedaj bodo pa prizidali novo župno šolo, ki bo imela 12 učnih sob, tako da jih bo skupaj 18. Ljudstvo je za zidanje šole navdušeno. Fantje in dekleta dajo za šolo prostovoljno po toliko na mesec, kar en dan prislužijo. John Strucelj je pa podaril za loterijo, ki bo v korist šole, lep avtomobil. V Jolietu v župniji sv. Jožefa je 700 slovenskih družin.

Kranjski deželni zbor.

V seji dne 30. septembra so bile na vrsti razne interpelacije in poročila o delitvi občin. Ustavni odsek je priporočal, da bi se kamniški vlaki ustavljali na južnem kolodvoru. Potem se je nadaljevala debata o Završnici. Stavbeni svetnik R. Geilhofer je poročal kot strokovnjak glede sile, ki jo bo dajala Završnica, in glede izjav raznih izvedencev. Njegovo poročilo kakor tudi ono inženirja D. Srneca o umestnosti vodno električne naprave na Žirovnici in njene rentabilite sta bili sprejeti z dobro kljico. Posl. Ribnikar je sicer ugovarjal, pa ga je posl. Jarc tehtno zavrnil ter sploh liberalce dobro nakuril. Nato je posl. dr. Lampe vzbudil veselost, ko si je v električni luči privoščil izvedenca Ribnikarja in Milana pl. Šukljeja. Sprejel se je predlog posl. Jarca, ki se glasi: Deželni zbor zaupa dosedanji akciji deželnega odbora glede Završnice in preide preko predloga dr. Trillerja na dnevni red.

Nato se je sklenilo priporočati za nekatere občine na višjem mestu pobiranje izrednih doliad. Dr. Žitnik je potem poročal o izkazu dohodkov in stroškov ustanovnih zakladov za l. 1911 ter o računskem sklepu zakladov za l. 1912, kar se je sprejelo.

Večjo razpravo je vzbudil melioracijski zaklad, namreč njegov računski sklep za l. 1912 in proračun za l. 1913. Dr. Triller je pripovedoval, da se letni deficit prikriva s tem, da dolguje deželni zaklad melioracijskemu zakladu 3½ milijone kron, kar je baje prikrito v računskem zaključku. Dr. Krek je pa dokazal, da to ni resnica, ker je v dotičnem izkazu svota natančno izkazana. Drage dežele imajo še več dolgov, kakor Kranjska, pa se je vendar pri nas zadnja leta veliko naredilo in investiralo, kar ni nobeno razmetavanje premoženja.

Važen je bil za Ljubljano in deloma za deželo predlog posl. dr. Gregoriča, da naj se v Ljubljani sezida „Vajeniški dom“. Vkljub ugovorom liberalcev je bil predlog sprejet, da naj dežela podjetje podpira.

V seji dne 2. oktobra sta poslanca Dular in Hladnik stavila predlog za povzdigo sadjarstva, posl. Povše in tovariši predlog v zadevi pokončanja poljedelstvu škodljivih mrčesov ter Zabret in tovariši predlog glede pokončavanja polžev in drugih mrčesov. Posl. Pirc je predlagal podržavljenje pošte v Kranju. — Poslanec Zabret je poročal glede spremembe § 1. zakona o občinskih posredovalnih uradih v tem smislu, da se ti uradi morajo ustanoviti v vsaki občini. Proti sta govorila dr. Novak in dr. Egger, za predlog pa poslanci: dr. Pegan, Drobnič, Demšar, Dimnik in Jarc. Predlog je bil sprejet, kakor tudi predlog, da naj bi se brzovlak ustavljaj tudi v Škofji Loki.

V večerni seji je dr. Krek govoril o porotnih sodiščih, ki niso dobra, ker se zlasti v tiskovnih pravdah preveč čutijo politični vplivi. Govoril je tudi o Kamili Theimer in je med drugim rekel: „Dotična ženska, ki je klečala pred mano, ko sem ji rekel vl. . . ., je mogla vprizoriti to gonjo samo zato, ker se čuti varno, ker ve, da je liberalni porotniki ne bi obsodili! Ta oseba, ki je napravila napade proti moji osebi, je rekla, da se ne boji nobene obtožbe, ker je med 36. porotnike le 8 klerikalcev.“ Poslanci S. L. S. z galerijo vred so prirejali dr. Kreku po govoru viharne ovacije.

Kakor bombe so padale Krekove besede med liberalce, nemo je poslušal svojo obsodbo dr. Tavčar, zroč v klop, in besede dr. Novakove so bile pohlevne in jecljajoče. Dr. Lampé je povedal lastni slučaj, kako je bil obsojen radi notice, ki je prišla brez njegove vednosti v Slovenca od človeka, ki je danes sotrudnik „Narodov“. Med splošnim krohotom je sklenil s pesmijo o pobiti Napoleonovi armadi: Kürassiere im Weiberrock itd. Vtisek debate je bil tako mogočen, da se liberalna stranka od zasluženih batin, ki jih je dobila, ne opomore, pa naj jih pride za plot pomagat sto Milanov pl. Šukljjetov.

Dr. Novak je stavil nujni predlog, da naj kranjska dežela napravi svojo zavarovalnico za delavce zoper nezgode in naj se loči od tržaške zavarovalnice. Nujnost predloga je bila sprejeta.

Podpirajte „Slovensko Stražo“.

NOVEJŠE VESTI.

Belgrad, 2. oktobra. Srbske čete so včeraj ob 11. uri vzele Debar in Ohrido. V Debru je bil boj z Albanci grozovito hud. Padlo je na obeh straneh nad 1000 mož, ker so morali Srbi vsako hišo vzeti z naskokom. Srbski poveljnik je dal takoj ustreliti 17 albanskih kolovodij. Tekom enega tedna bo srbsko ozemlje od vstašev popolnoma očiščeno.

Belgrad, 2. oktobra. Avstrija je Srbijo resno opozorila, da naj ne prestopa z vojsko albanske meje. Srbija je Avstriji obljubila, da bo de upoštevala londonski dogovor velesil in Albanijo pustila pri miru. Pašić je na Dunaju obiskal Berchtolda. Grof Berchtold je Pašića povabil na zajutrek.

Belgrad, 2. oktobra. Pri Ohridskem jezeru je bil silno krvav boj z Albanci. Veliko tisoč Albancev je padlo, še več vjetih. Med vjetniki je tudi 400 bolgarskih četašev in sedem bolgarskih častnikov. Mesto Prizren je še obdano od Albancev pa ni več v nevarnosti.

Sofija, 2. oktobra. Na srbski meji so zbrane štiri divizije bolgarske armade. Promet s Srbijo je prekinjen. Po železnicah se vozijo le vojaške stvari. Napetost proti Srbiji narašča z željo po maščevanju.

Sofija, 2. oktobra. Rusija in Francoska sta svetovali Bolgariji, da naj bode v konfliktu Albanije in Srbije strogo nevtralna.

Carigrad, 2. oktobra. Tu sta vihar in povodenj napravila velikansko škodo. 300 ljudi je izgubilo življenje. Pogreša se tudi veliko romunskih izseljencev. 450 poslopij se je podrla.

Kostniška kapela v Kranju.

Spisal Anton Koblar.

V starih časih so bila pokopališča okoli župnih cerkv. Na pokopališčih so stale pri najstarejših cerkvah takozvane kostniške kapele. V teh kapelah so se shranjevale kosti pokojnikov (zato so jih imenovali karnerje, lat. carnarium), ali pa so se opravljale svete maše za dušni pokoj umrlih, bodisi cele župnije, ali pa posameznih plemenitih rodbin, ki so pod kapelo imele svoje rake. Zgradba teh kapel sega v najstarejše čase. Znana je še sedaj ohranjena romanska kostniška kapela pri nekdanji župni cerkvi sv. Petra v Trebelnem blizu Mokronoga na Dolenjskem. Ljudstvo pripoveduje, da sta v tej kapeli nekdanj maševala sv. brata Ciril in Metod.

Kostniška kapela je stala nekdanj tudi na pokopališču za župno cerkvijo v Kranju. Zgodovino te kapele nam je ohranil njen beneficijat Peter Anton de Grandi v posebni rokopisni knjigi, (1777) shranjeni v kranjskem župnem arhivu.

Knjiga obsega urbar in nekaj novejših listin o posestvih kostniškega beneficijata ter več zgodovinskih beležk. Na prvi strani knjige je pisatelj ovekovečil sebe s čednim barvanim portretom in spodaj sta Eckov in Grandijev grb tudi v barvah. Med tekstom je pa več ličnih okraskov, kar kaže, da je bil Grandi spreten slikar. Ker so tu ohranjeni podatki splošno zanimivi, naj jih priobčimo v posnetku ter dodamo še nekoliko drobtin iz drugih virov.

Na južno stran kranjske župne cerkve, trdo pred vhodom v zakristijo, sta stali več stoletij dve hišici, spodaj zidani in zgoraj leseni, kateri so podrlí l. 1808. Prva hišica je bila kranjska šola, edino izobraževališče kranjske mladine tekom štirih stoletij, druga, stoječa bolj proti trgu, pa je služila za cerkvenikovo stanovanje. Na sliki iz l. 1753., ki visi na hodniku kranjskega župnišča, se vidita lepo naslikani obe hišici. Pri šoti stoji na pragu učitelj, ki čaka v šolo prihajajočih otrok, na pragu druge hiše pa stoji cerkvenik in

spredaj je žena, ki prinaša v škafu vodo. Od šole proti vzhodu skoro do župnišča je visok zid, s katerim je bilo ograjeno (tačas pač že zelo skrbno) pokopališče. Precej za tem zidom, namreč prav za svetiščem cerkve proti sedanji škofiji, je stala kostniška kapela, ki je bila posvečena obiskanju Matere božje. Na mestu sedanje škofije, malo nazaj pomaknjena na rob Kokre, je bila pa hiša gospodov z Brda, ki so sprva, večkrat tu prebivali. Pozneje so pa todi stanovali kostniški beneficijati. Kako je bilo vse to na mal prostor stisnjeno, spoznamo iz tega, da znaša sedaj daljava od cerkve do „škofije“ le 13 m. Držala je od župnišča gori po mestu tačas še ozka ulica, ograjena z zidom proti kapeli in proti vrtiču, ki je bil pred hišo gospodov z Brda. Čez oba zidova in ulico je bil narejen lesen hodnik, tako da so brdski gospodje po njem lahko hodili iz svoje hiše na kor kapele k sv. maši.

Kostniško kapelo so dali sezidati in so ustanovili pri njej beneficij gospodje z Brda pri Kranju. Pozneje so brdski gospodje postali baroni s pridevkom „zu Eck und Hungersbach“. Grandi trdi na podlagi starih zapiskov in pripovedb, da sta beneficij ustanovila že l. 1171. brdska gospoda Henrik in Pankracij, Urhova sinova. Ni dvoma, da se je vrezal za 300 let, ker neke letnice ni znal brati, pa jo je k sreči prav prerisal v omenjeni knjigi.

Beneficijat kostniške kapele je bil dolžan moliti brevir, opravljati za žive in mrtve ustanovnike, t. j. za brdsko gospodo, v kapeli vsak teden po dve sv. maši, namreč v ponedeljkih in sobotah, in o patrociniu in posvečenju kapele, t. j. dne 2. julija, je moral oskrbeti, da je bila tu peta sv. maša s pridigo in dvojnimi večernicami. Kapelo in svojo hišo je moral beneficijat iz dohodkov vzdrževati v dobrem stanu. One pridige o „žegnanju“ Grandi po navadi ni imel sam, ampak je za njo naprosil kakega kranjskega kapelana in mu je zato plačal 51 kr. Maša je bila pa slovesna in so dobili nagrade: učitelj (schulmaister) 47 kr., njegov pomočnik (untermaister) 22 kr., organist 34 kr., folist (mehač) 11 kr. in cerkovnik 17 kr. Beneficijat je moral skrbeti za svečavo v kapeli; veliko mu pa ni bilo treba za to plačevati, ker so o svečnici ljudje prinesli veliko sveč v dar. Na dan posvečenja (2. julija) je v kapeli gorelo vseh 6 sveč na oltarju in dve na svečnikih strežnikov. Kadilo in mašno vino je dajala proti odškodnini (letno 1 gld. 42 kr.) župna cerkev. In župni cerkovnik je dobival od beneficijata kot mezdo vsako leto o sv. Lukežu po dva mernika pšenice. Ker je kapela imela tudi svoj zvonik, je beneficijat poskrbel tudi za vrvi in za zvon, če se je ubil. Ob Grandijevem času so bila kapelina vrata obita z železom. V altarju je bila slika obiskanja Matere božje, ob straneh sta stala kipa sv. Janeza Nepomuka in sv. Frančiška Ksaverija, razen tega sta viseli v kapeli sliki sv. Janeza Krstnika in sv. Frančiška Saleškega. Tudi mala propovednica je bila tu in pred altarjem klop, v kateri je sedel duhovnik, ko je pel večernice. (Dalje prih.)

SLOVSTVO.

Ljubljanski dirindaj. Dramatične sličice iz glavnega in stolnega mesta Slovenije. Predstavil dr. Leopold Lenard. Gorica, Nar. tisk.

Dr. Lenard je gotove vrste humanist, je edini slov. učenjak, ki najde poleg napornega študijskega dela priliko in čas, da si odpočije pri improviziranju drznih, satirično zabeljenih in z zdravim humorjem prepojenih feljtonov in podobnih leposlovnih reči. Po moji sodbi mu gre tozadevno atribut najboljšega sedanjega slovenskega feljtonista; leposlovna stroka, ki sicer pri nas nima prave nege in je vendar v literaturi zabeležiti ko posebne vrste slovstvo. Pričujoča knjižica je take vrste delo: ekstemporalen izliv Lenardove hudomušnosti na razne Ljubljanske veličine in markantnosti, katere bodo, kdor je količkaj doma v Ljubljani etc. življu naše metropole, takoj prepoznal: n. pr. v Katonu g. dr. Ilesiča, ali v „Oboževatelju“ V. Holza etc. Tako je „dirindaj“ satira, ne satira v višjem umetniškem šilu, nego podobna onim literarnim Levstikom, zaostaja za temi seveda z ozirom na krotkost in formo, ki je burškozna, feljtonska, kakor nima delo niti globljega umetniškega osnutka. Kot neprisiljeno berivo bo knjiga izborna služila in jo kot tako vsem prijateljem smeja priporočamo. Od dr. Lenarda pa bi smeli upati globlje zasnovanih in pazljivih izdelanih satir. Obširno njegovo znanje, lahkota koncipiranja, spretnost verzi-

ficiranja, ga delajo sposobnega, da nam napiše klasično humoristično delo v večjem štilu, pa bodisi, da bode to novela a la Twain ali farsa a la Ibsen. Ne bi bilo napačno, če bi izbral za enkrat svoje po „Slovenca“ raztresene feljtone. Odjemalcev in bralcev bo našel gotovo v teh naših kisloresnih časih, ko smo dobre šale pri naših umetnikih manj vajeni in je veseli, pa naj jo najdemo pri Deteli ali Murniku ali Lenardu, ki mu bodo tisto malo objestnosti tudi prizadeti objekti oprostili.

Dr. Pregelj.

Mnogo izdatnejša kot ribje olje

je Scottova emulzija iz ribjega olja. Dokaz temu je, da so že v desetletja preizkušeni Scottovi se.tavi popolnoma odstranjene vse kvarljivosti ribjega olja, kakor: težka prebava, zopern duh in okus. Scottova emulzija je v resnici tako lahko prebavljiva in tečna da se daje lahko najmanjšemu v zibelki in se izkaže posebno koristno pri dobivanju zobkov. Vživanje Scottove emulzije zagotavlja malemu zemljanu močno okostje in razvito telo, najboljše in najpotrebnejše orožje za nadaljni življenski boj in obstanek.

Zato ne dajte otrokom ribjega olja, ampak dajte jim kot smetana sladko Schottovo emulzijo iz ribjega olja, katera vpliva poleti in pozimi popolnoma jednako na otroka.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 v. v znak na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena posiljatev potom lekarni za poskušnjo.

PISARNA

za urejevanje splošnih gospodarskih zadev

J. Rozman, Kranj.

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komerc. zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogó stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 129 52—9

Pozor!

Pozor!

P. n. slavnemu občinstvu naznanjam, da sem preselil

čevljarsko obrt
na glavni trg št. 121.

Ob enem se priporočam cenjenim odjemalcem za nadaljna naročila.

Ivan Pernuš

čevljarski mojster.

Naznanilo.

Načelstvo obrtne zadruga v Kranju naznanja, da se vrši preizkušnja za vajence v soboto 11. oktobra t. l.

v združni pisarni v Kranju (Hotel nova pošta). Zglasiti se je najkasneje do 8. oktobra.

Načelstvo obrtne zadruga.

Ženitna ponudba.

Mlad vdovec s 3 otroci, posestnik in uradnik v nekem mestu na Kranjskem, se želi poročiti z gospodično ali vdovo brez otrok, ki je nekoliko izobrazjena, dobra gospodinja, srednje starosti in z nekaj imovine.

Resne ponudbe, če mogoče s sliko, naj se vpošljejo na upravnishvo lega lista pod št. 110. 148 3—2

Zbozdrauniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhacker, konc. zobotehnik

V KRANJU
v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 16 52—38

TISKARNA TISK. DRUŠTVA V KRANJU

PRIPOROČA SE TUDI MODERNO
UREJENA KNJIGOVEZNICA

KUVERTE, RAČUNE, PISMENE PAPIRJE, VABILA, VIZITKE, JUKSTE, VSTOPNICE, CENIKE, KNJIGE, OKROŽNICE, ČASOPISE, PLAKATE, BROŠURE, DIPLOME, RAZGLEDNICE itd. itd. IZVRŠUJE NAJLIČNEJE IN PO NIZKIH CENAH.

Za smeh in kratek čas.

Dober oče. A: „Čudim se, da lahko toliko pijete, ki imate toliko otroci!“ — B: „Ravno zato lahko pijem! Otroci ne pijo ... in vidite, koliko prihranim!“

Slabo priporočilo. Doktor: „Vi bodele morali živinozdravnika poklicati, če se vaš prašič noče rediti.“ — Kmetica: „Pa nimam vanj nič zaupanja, ker je sam tako suh.“

Dvoumno. Učitelj risanja: „Vi morate naravno bolj natanko opazovati ... Poglejte se n. pr. v ogledalu; narisajte samega sebe in obesite se potlej na steno! Tega boste veselili in vaši domači!“

Enako delo. A: Vaša brata, ste rekli, da imata enak popravek Kaj pa sta? — B: „Eden je slikar, drugi višnji trgovec, mešata pa — oba. Eden meša barve — drugi vino.“

Prvič po železnici. Dva stihorobarja — oče in sin — se vozita prvič po železnici. Sin: „Uoče, kaku tu hitru leti!“ — Oče: „Nu, je rajs. Pa midva se voziva v tretjem klasu. Zdaj pa pomisli, kaku hitru se vozijo še le tisti, ki sede v drugem in prvem klasu!“

Za prvo silo. Strežaj zdravniku: „Ko vas ni bilo doma, je nekdo prišel, ki je na jetrih bolan. Jutri zopet pride ... Za prvo silo sem mu prepovedal pivo piti.“

Vzajemno. Žena možu: „Jaz grem sedaj na trg. Pazi med tem, da otroci ne dobe vžigalic in da bodo mirni — in vi otroci pazite na očeta, da ne pojde v oštarijo!“

Novi predstojnik. A: „Kako ste zadovoljen z novim predstojnikom?“ — B: „Novi čevlji tiščé.“ — A: „To je, da. Zato pa jih je treba mazati.“

Nova lakota. Mali Rudel je nekega dne bil žejen, pa se ni mogel domisliti besede „žeja“. Vse si pa pomagati in reče: „Mati, jaz sem tako vodé lačen!“

Denarja ni

draginja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom gotovo 10 do 20 K na dan zaslužiti, pošljite za pojasnilo v pismu pet znamk po 10 vinarjev in svoj natančen naslov na

Josip Batič 144 6-3

Ilirska Bistrica 21, Kranjsko.

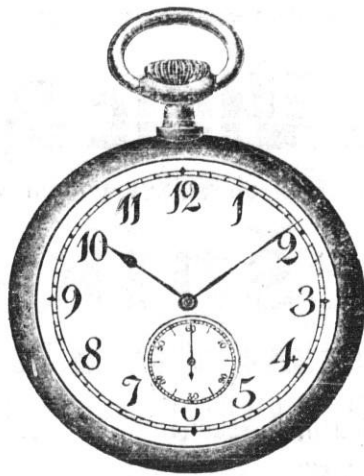
Najvarnejše in najugodnejše se naloži denar v

4

1/2 odstot. pupilarno varnih zastavnih listih in komunalnih zadolžnicah **Kranjske deželne banke v Ljubljani**

340 88

za katere jamči Kranjska dežela. — Komadi po K 100, 200, 1000, 2000 in 10.000.

Rudolf Rus

urar in trgovec z zlatnino in srebrnino
v **KRANJU** poleg lekarne.

Vsa v to široko spadajoča dela se izor-
šujejo točno, natančno in po solidnih
cenah. Ceniki zastoni in poštnine prosti.

Ust. l. 1885.

85 19

Pozor!

Kupovalci nakupimo svoje potrebščine pri

Pozor!

OSVALD DOBEICU v Kranju

(pri Krišperju) na Glavnem trgu, ker ondi se dobijo raznovrstne suhe in oljate barve: firnež, terpenin in laki vse vrste, čopiči, krtače, otepači, ročne torbice, sesalke za otroke, predvratne slame, pipe itd.

Velika zaloga stekla, kakor steklenic, vrčev za vino, vodo in pivo, žepnih steklenic, kozarcev, solnic, steklenih skled in krožnikov, križev brez in z pokrivalom, stoječih, visečih, stenskih in hlevskih svetilk, svečnikov, belih in zelenih senčnikov, krogelj, opletenih steklenic vse velikosti, liker in vinskih servic itd. Nadalje različnega porcelana, kakor umivalne jedilne, čajne in kavine oprave v vseh barvah in oblikah, robatih in gladkih skled, belih, pisanih in stenskih krožnikov vse velikosti, šalic za kavo, mleko in juho, loncev za juho, skledice za omako, posodice za jajca, kavnihi strojev, loncev brez in z napisom, plavalnikov, vrčev za mleko, kavo in čaj, vžigalnikov, ročnih svečnikov, vaze za cvetlice, posodice za zobotrebce, kopivnikov, vse vrste prstenih skled, krožnikov, etažer, šalic itd. — Velika izbira kuhinjske posode, emajliranih skled, loncev, kastrol, mlečnih ponev v modri in rujavi barvi, mlečnih in petrolejskih kangel, pekve, penovk, zajemalk, belih in medenih korcev, pocinjenih skled za mešanje vseh velikosti, belih loncev za perilo, aluminijum posode, vseh vrst tac, žetarov, redilnikov za mleko, juho in čaj, pokrovk, modlov za torte, lijakov, lesenih in emajliranih solnic, likalnikov, mlinčkov za poper in kavo, požigalnikov za kavo, smetišnic, modrih in rujavih škafov za vodo, emajlirane umivalne oprave, ter različnih umivalnih miz, strojev za meso in mandelne, lite železne posode, žičnikov in čice, beškeka, kakor vilice, nože, žlice itd. — Vsi predmeti se prodajajo po najnižjih cenah. Gostilničarji in neveste imajo posebne cene. — Na prodaj je tudi še malo rabljen Singerjev šivalni stroj za polovično ceno. — Postrežba točna in solidna.

Razglednice iz Kranja 2 v

Razglednice iz Kranja 2 v

Pozor!

Ugodna prilika!

Pozor!

Goriška:

vina

liter

44 v

24 21

R. Marenčič v Kranju

Pokrivanje streh brez popraviljanja. Obkladanje zidov proti neugodnemu vremenu z

Šternit

škriljem

Edino tedaj pris-
ten akovsaka ploš-
ča nosi obvarova-
no znamko
Šternit
z utisnjenimi čr-
kami

TOVARNA
LJUDOVIT HAT/CEK
VOCKLABRUCK
ZGORNJE AVITRU/KO
DUNAJ IX

92 Zastopstvo: 52-12
V. Janach & Co., Trst.

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo
amerikanski umetni zobje
posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi

plombirajo zobje

18 52-37

vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer
v konc. zobotehničnem ateljeju

O. Seydl, Ljubljana.

KEIL-OV LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.

Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin.

Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin.

139 6-5

Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah.

Keil-ovo leščilo za pode 90 vin, ima vedno v zalogi trdka

Ljubljana: Leskovic & Meden. **Franc Dolenz**

Novo Mesto: I. Picik.

v Kranju.

Črnomelj: Anton Zurec.

Idrija: Valentin Lapajne.

Kamnik: I. Petek.

Kočevje: Franc Loy.

Radovljica: O. Homann.

Zagorje: Rih. E. Mihelčič.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši, Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „UNION“ (za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hra-
nilne vloge po

4 3/4 %

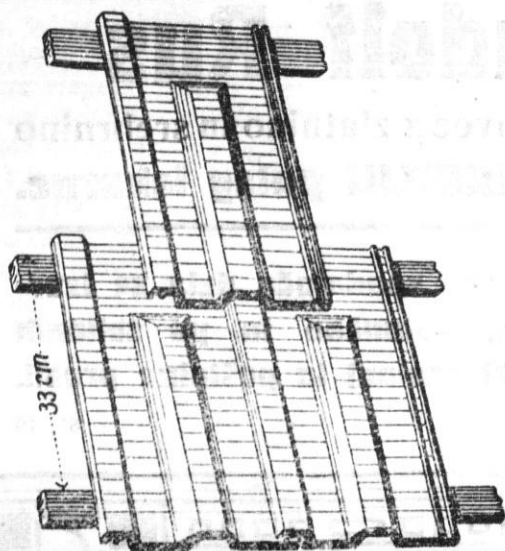
brez odbitka ::
rentnega davka

Poleg neomejenega porošiva vseh članov in vrhu rezervnega zaklada, ki znaša blizu tri četrt milijona kron,

jamči za vse denarje vložene pri „Ljudski posojilnici“ tudi dežela Kranjska

115 25-12

z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

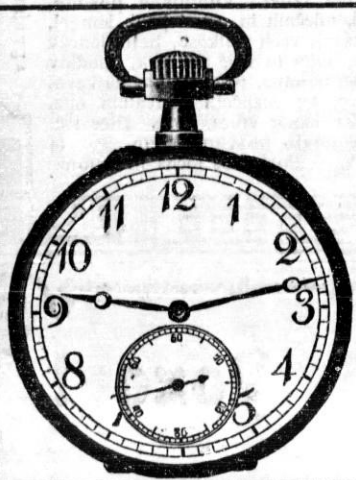
s poševno obrezo in priveznim nastavkom

BREZ ODPRTIN NAVZGORI — STREHA POPOLNOMA VARNA PRED NEVIHTAMI!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošiljamo takoj vzorce in popis. 117 25—12 Spretni zastopniki se sprejemajo.

Ivan Levičnik

upar in trgovec v Kranju.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine

Najnižje cene brez konkurence. :: Solidna postrežba.

Zvonolivarna

Max Samassa

20 52—40 v Ljubljani

se priporoča za vli-vanje zvonov za zvo-nike z ubranim ter milodonečim glasom.

Do konca leta 1911 je razposlala 6887 ko-madov zvonov za zvo-nike v skupni teži od 2,674,508 kg.

Cerkveni svečniki in viseče svetilke (lustre), kanonske table v odgovar-jajoči izdelavi od težko lite medu in zelo trpežne snovi.

Proračuni in ilustrirani ceniki na zahtevanje brez-plačno in poštne prosto.

Denarni promet do 31. XII. 1912 nad 14 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje hranilnih vlog nad 1,300.000 kron.

Hranilnica in posojilnica v Kranju

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne, v ponedeljkih pa tudi popoldne od 2.—3. ure ter jih obrestuje po

4 1/2% štiriinpol odstotka.

12 40

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. Sprejema vloge na tekoči račun. Posojila na vknjižbo po 5 1/4% na osebni kredit po 5 1/2%.

Hranilnica ima prostore v „Ljudskem domu“ poleg župne cerkve v Kranju. Uraduje od 9. do 12. ure dopoldne.

Priporočamo vsakemu v nakup raznega manufakturnega in galanterijskega blaga

tvrdko

IVAN SAVNIK, Kranj

pri „Gesenchanu“.

Velika zaloga nagrobnih vencev, otroških vozičkov ter vsakevrste potovalnih kouvčkov.

Na drobno! Na debelo!

